

513_N 11030

Proefstation voor de Bloemisterij
Linnaeuslaan 2a
1431 JV Aalsmeer

ORIENTATIE MET
BETREKKING TOT DE
TEELT- EN GEBRUIKSMOGELIJKHEDEN VAN
PARAHEBE PERFOLIATA

project-proefnummer: 2902-4
proefperiode : 1988

K. Uitermark
M. de Graaf
N. van Mourik

Aalsmeer, november 1988

2201628

INHOUD

1. Inleiding	3
2. Teelt voor snijgroen	3
2.1 Opzet en uitvoering	
2.2 Resultaten	
3. Teelt voor bodembedekker	6
3.1 Opzet en uitvoering	
3.2 Resultaten	
4. Conclusie	8
Bijlage	9

1. INLEIDING

Aanleiding voor oriënterend teeltonderzoek met *Parahebe perfoliata* was project 2902-1 "Opvang en vermeerdering van in Australië verzamelde gewassen".

Als gevolg van dit project werden aanbevelingen gedaan ten aanzien van vervolg onderzoek, dit is beschreven in Intern verslag nummer 48, 1987 onder de titel "Australische Gewassen".

Uit dit verslag blijkt dat *P. perfoliata* lijkt op *Eucalyptus* "-groen", zowel binnen als buiten goed groeit en buiten in augustus bloemtakjes geeft.

Geconcludeerd werd dat dit gewas geschikt is als snijgroen of bodembedekker.

Met name de geschiktheid als snijgroen was in 1988 aanleiding voor verder onderzoek.

2. TEELT VOOR SNIJGROEN

Doel

Bepalen of *Parahebe perfoliata* mogelijkheden biedt als snijgroen (oriëntatiefase).

2.1 UITVOERING EN OPZET

De oriëntatie bestond uit twee delen, namelijk een buitenteelt vanaf 27 april 1988 en een kasteelt vanaf 5 juli 1988. In beide gevallen werd uitgegaan van gestekt materiaal.

Buitenteelt

Op 24 februari 1988 werden van moerplanten uit de kas tussen-stekken genomen. De stekken werden gestoken in een stekgrond met daarop een laagje zand. Daarna werd preventief aangegoten met 1 gram/liter T.M.T.D. waarna de stekkestjes onder waternevel werden geplaatst bij een temperatuur van dag/nacht 20°C. Twintig dagen later werden de planten onder de nevel vandaan gehaald en onder plastic folie geplaatst bij een temperatuur van dag/nacht 18/17°C, op dat moment waren nagenoeg alle planten goed beworteld.

Op 22 maart werden de zeer goed bewortelde stekken per twee in een 9 cm-pot geplant en geplaatst in een ongeschermd kas bij een ingestelde temperatuur van dag/nacht 16°C waarbij gelucht werd vanaf 18°C.

Vanaf 18 april werden de planten afgehard bij een temperatuur van dag/nacht 10/8°C.

Tijdens de gehele opkweekperiode werd er bemest naar behoefte.

Op 27 april 1988 werd er buiten vanuit de pot geplant.

De opzet van de proef staat vermeld in onderstaand schema.

plantgrootte	toppen	plantdichtheid pl/m ² bed	planten per veld
2 zijscheuten	ja	6	7
	nee	6	7
3 zijscheuten	ja	6	5
	nee	6	5
4 zijscheuten	nee	9	26
	nee	6	21
5 zijscheuten	nee	6	12

Hieruit blijkt dat er onderscheid is gemaakt in plantgrootte (aantal zijscheuten) en wel of niet toppen.

Indien er werd getopt vond dit plaats op 5 mei, er werd dan getopt op 2 à 3 bladparen.

De proef is in viervoud uitgevoerd, hierbij werd uitgegaan van vier bedden gelegen tussen de entomologie-kasjes en de 30-afdelingenkas. Ieder bed vormde een blok waarbinnen werd geloot.

Kasteelt (A27)

Op 2 juni 1988 werden van moerplanten uit de kas gelijke aantallen topstek en tussenstek gewonnen. Hierna werd dezelfde bewortelingsmethode aangehouden als bij de planten bestemd voor de buitenteelt.

Ruim een maand later (5 juli) werden de bewortelde stekken direct vanuit de stekkistjes uitgeplant in de kasgrond. Hierbij bleek dat de tussenstek veel beter beworteld was dan de kopstek.

Bij aanvang van de teelt was de ingestelde temperatuur dag/nacht 18°C en werd er eenzijdig gelucht vanaf 23°C.

De opzet van de proef staat vermeld in onderstaand schema.

planttype	plantdichtheid pl/m ² bed	planten per veld
kopstek	64	105
	32	52
tussenstek	64	105
	32	52

Hieruit blijkt dat bij de kasteelt onderscheid is gemaakt tussen twee verschillende plantdichtheden per type stek.

Ook deze proef is in viervoud uitgevoerd, waarbij de ligging van de behandelingen per bed zijn geloot.

2.2 RESULTATEN

Uitgroei

Bij de buitenteelt werd de periode direct na het uitplanten gekenmerkt door "schraal" weer. Als gevolg hiervan groeide de plant in het begin niet of

nauwelijks.

Ook de kasteelt kenmerkte zich door een trage weggroei, blijkbaar veroorzaakt door de te grote overgang van stekkestijf naar kasgrond. "Inboeters" geplaatst in een 9 cm-pot groeiden veel beter.

Bladvergeling

Met name in de kas trad veel bladvergeling op (zie dia- en fotoarchief Proefstation Aalsmeer). Overbemesting met ijzer bracht echter geen verbetering. Waarschijnlijk was in de kas het vaak slecht ontwikkelde wortelstelsel de oorzaak van het relatieve ijzergebrek.

Bladverbranding

Zowel buiten als in de kas trad één maand na uitplanten een zodanige bladverbranding op dat een waardeloos produkt ontstond (zie dia- en fotoarchief Proefstation Aalsmeer).

Mogelijke oorzaken zouden kunnen zijn:

- * teveel licht, immers *P. perfoliata* wordt in Australische literatuur een schaduwminnende plant genoemd. Hiermee is strijdig dat de shadebeelden op het hele perceel voorkwamen, dus ook op plekken met veel schaduw.
- * te hoge EC van het bodemvocht, uit de analyses bleek deze echter niet extreem hoog, wellicht te hoog voor *P. perfoliata*.
- * water op het blad in combinatie met veel instraling.
- * lage bodemtemperatuur en daardoor ontstane relatieve gebrek aan hoofd- en spore elementen.
- * een zich slecht ontwikkelend wortelstelsel (reden?).
- * combinatie van bovengenoemde factoren.

Steele kwaliteit

De stelen die zich ontwikkelden waren dun en slap, het gewas ging daardoor snel legeren.

Dierlijke belagers

In de kas bleek *P. perfoliata* erg aantrekkelijk voor witte vlieg.

3 TEELT VOOR BODEMBEDEKKER

Doel

Nagaan van de teelt- en gebruiksmogelijkheden van Parahebe als perkplant, c.q. bodembedekker.

3.1 OPZET EN UITVOERING

Twee facetten zijn in dit onderzoek aan de orde gekomen: Vroegheid van bloei en teelt voor afzet eind mei.

Voor het eerste onderdeel werden planten half januari gestekt en na beworteling opgepot en bij twee temperaturen gehouden. Het moment van zichtbaar worden van de bloemknoppen en de eerste bloei werden vastgelegd.

Voor de teeltproef voor afzet eind mei werd in februari gestekt. Om een gevuld plantje te verkrijgen werden meerdere stekken bij elkaar opgepot en werden twee remstoffen uitgeprobeerd. Eind mei werden de planten buiten uitgeplant bij verschillende plantafstanden.

Vroegheid bloei

Op 15 januari 1988 zijn hiervoor kopstekken gestoken in stekgrond, afgedekt met zand, vervolgens aangegoten met 1 g/l TMTD en daarna drie weken onder AL bij 21°C beworteld. De beworteling verliep prima. Op 5 februari werden de stekken opgepot (1 per pot) en bij D 17°C/N 17°C neergezet. Na een week werd de helft van het aantal planten bij 15°C/8°C gezet om na te gaan of bloei bevorderd zou worden door lage temperatuur. Wekelijks werd bemest met 20-20-20 (0,75 g/l).

Op 15 mei, dat wil zeggen vier maanden na stekken, was de eerste bloemknopaanleg zichtbaar bij de 'koude' teelt. Twee weken later werd de eerste bloei waargenomen.

Op deze datum was nog steeds geen bloemknopaanleg zichtbaar bij de 'warme' teelt en werd de proef afgebroken.

Teelt voor afzet eind mei

Voor deze teelt is gebruik gemaakt van moerplanten die bij 13-11°C waren overwinterd.

Op 24 februari zijn kopstekken gestoken in stekgrond, afgedekt met een laagje zand, preventief aangegoten met TMTD (1 g/l) en in een stektent onder nevel geplaatst bij D 20°C en N 20°C. Hoewel de temperatuur overdag onder het plastic opliep tot waarden boven 30°C werd geen schade hiervan ondervonden.

Op 16 maart werden de stekken onder de nevel vandaan gehaald en nog een week bij 18°C/17°C gezet alvorens ze werden opgepot. De beworteling was voor 100% geslaagd. Op 22 maart werden de stekken, drie per 11 cm-pot, opgepot in Rijnbeekgrond en geplaatst in een ongeschermd kas bij 16°C. Boven de 18°C werd er gelucht.

Omdat de planten de neiging hebben te rekken werd een remproefje opgezet waarbij met Alar 64 (4 gram per liter) en CCC (2 ml per liter + uitvloeier) werd gespoten. Een deel der planten bleef ongeremd. Er is in totaal drie keer geremd, te weten op 30 maart, 21 april en 9 mei. Beide remstoffen gaven wat lengtegroei remming, de planten die met CCC waren gespoten vertoonden echter bladschade in de vorm van gele vlekken.

Wekelijks werd bijbemest met 0,75 g/l 20-20-20. Desondanks bleven de planten erg bleek. Ook een ijzerbemesting gaf geen kleurverbetering.

Op 18 mei werden de planten op het buitenterrein uitgeplant op een onbeschutte plek. De plantafstanden waren 30 x 30 en 30 x 60 cm. Half juli bloeiden de eerste planten met blauwe bloeiaren. Terugknippen na de bloei, zowel net onder de bloeiaren als helemaal onderin het gewas gaf een zeer goede hergroei te zien. Ook hierin werden nog bloeiwijzen aangelegd, die in augustus bloei opleverden.

Eind augustus heeft een klein comité van de Vaste Keuringscommissie de planten op hun sierwaarde beoordeeld.

3.2 RESULTATEN

Vermeerdering

Beworteling van kopstek onder nevel en/of assimilatiebelichting levert geen problemen op. Na drie tot vier weken is nagenoeg 100% van de stekken beworteld.

Vroegheid bloei

De eerste bloei treedt rond 1 juni op. Dit betreft planten die in januari zijn gestekt. Ook planten die afgelopen winter buiten zijn overgehouden bleken rond 1 juni massaal in bloei te staan. *Parahebe perfoliata* is in Australië een vaste plant. Het lijkt erop dat lage temperatuur een positieve invloed heeft op de bloei.

Bloemkwaliteit

De bloeiwijze bestaat uit een lange aar die van onder naar boven openkomt. De bloemknoppen en bloemen zijn flets blauw en ruïen na de bloei en na zaadzetting (na ca. twee weken)

Bladkwaliteit

De bladkwaliteit was erg matig.

Zowel in de kas als buiten trad veel bladvergeling en bladverbranding op (zie ook 2.3).

Remstofbehoefte

In de kas wordt *Parahebe perfoliata* al snel slap en langgerekt. Groeiremning voor een compacte plantopbouw lijkt noodzakelijk. Een redelijk werkende groeiremmer bleek Alar 64. De frequentie waarin is gespoten is in de proef echter veel te laag geweest. CCC gaf bladschade.

Dierlijke belagers

In de kas is *Parahebe perfoliata* een goede voedingsbodem voor wittevlies.

Sierwaarde

Parahebe perfoliata heeft door de matige bladkwaliteit een lage sierwaarde. Bovendien is de plantopbouw rommelig.

Hoewel de bloeiwijzen op zich erg aantrekkelijk zijn, vallen ze door de vrij fletse kleur niet zo op.

De toekomstmogelijkheden voor Parahebe als bodembedekker zijn daarom zeer gering. Het oordeel van de Vaste Keuringscommissie was derhalve ook negatief (zie bijlage).

4 CONCLUSIE

- * Als gevolg van spontaan optredende bladverbranding, bladvergeling en trage groei met dunne slappe stelen biedt Parahebe perfoliata in Nederland geen mogelijkheden als snijgroen of als bodembedekker. De bloeiwijze is bovendien niet opvallend genoeg.
- * De resultaten in deze proef wijken sterk af van de beschrijvingen in Intern Verslag nummer 44.

Bijlage

Beoordeling opplanting Australische gewassen door het perkplantencomité van de VKC

Beoordeling op geschiktheid als perk- en balkonplant, 30 augustus

Het perkplantencomité van de VKC bestaat uit veredelaars, telers en gebruikers en onderzoekers van perk- en balkonplanten. Op verzoek van Mariska de Graaf (PBN) is het comité op 30 augustus op het Proefstation in Aalsmeer bijeen gekomen om de Australische gewassen te beoordelen.

Eind mei zijn de volgende gewassen, na enkele teeltproeven, opgeplant op het buitenterrein. Het betreft de volgende gewassen: *Parahebe perfoliata*, *Parahebe* sp., *Scaevola aemula*, *S. globulifera* en *Scaevola* sp.

Hieronder volgt de beoordeling van de gewassen door de zeven leden:

Gewas	Interessant	Nog niet goed genoeg	Niet interessant
<i>Parahebe perfoliata</i> (nr 204)	0	1	6
<i>Parahebe</i> sp. (nr. 205)	5	2	2
<i>Scaevola aemula</i> (nr. 93)	1	2	4
<i>Scaevola globulifera</i> (nr. 212)	0	0	7
<i>Scaevola</i> sp. (nr. 213)	2	2	3

Opmerkingen:

Parahebe sp.: lange bloeitijd, redelijk compact gebleven, geen meeldauw terwijl *Veronica* (als vergelijking) vaak wel zeer meeldauwgevoelig is. Aanvang bloei bij stekken in maart: half juni. Toont wat iel

Parahebe perfoliata: blad gevoelig (verbranding, geel), goede hergroei na terugsnijden. Vaste plant, winterhard(?). Aanvang bloei bij stekken in maart: half juli. Na overwintering begin juni.

Scaevola aemula: te weinig bloei. Bloei vanaf half juni.

Scaevola sp.: te beperkte groei, bloem(kleur) wel interessant. Bloei vanaf half juni.

Scaevola globulifera: bloeit niet onder Nederlandse omstandigheden

Vermeerderbaarheid via kopstek en tussenstek van *Parahebes* en *Scaevola aemula* en *S. globulifera* goed. Groei *Scaevola* sp. matig, gevoelig voor te natte omstandigheden.

In de kas worden *Parahebe perfoliata* en *Parahebe* sp. te lang en te slap.

Reageren op Alar en CCC; met CCC echter kans op bladschade, derhalve niet aan te raden.

Teeltduur ca. 10-12 weken bij stekken in maart.

Mariska de Graaf, Aalsmeer, 20-9-1988

